

STICHTING HET NATIONALE PARK
de Hoge veluwe

AANGETEKEND

Gedeputeerde Staten Provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

datum:
8 april 2026

ONS kenmerk:
265274

ONDERWERP:
zienswijze ontwerpbesluit goedkeuring
Faunabeheerplan grote hoefdieren 2026-2032 en
verlenen vergunning populatiebeheer en
schadebestrijding damhert, edelhert, ree en wild
zijn. Uw kenmerk: 2025-016139

Geachte college,

Op 24 maart 2026 heeft Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe ("NPDHV") een pro forma zienswijze ingediend tegen uw ontwerpbesluit¹ van 9 februari 2026² tot goedkeuring van het Faunabeheerplan grote hoefdieren 2026-2032 ("Faunabeheerplan") en tot verlening van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit voor het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Gelderland ("FBE") voor het opzettelijk doden van de diersoorten damhert, edelhert, ree en het opzettelijk doden en vangen van het wild zwijn voor de periode 1 april 2026 tot en met 31 maart 2032 ("Omgevingsvergunning"). Bij brief van 27 maart 2026 heeft uw College van Gedeputeerde Staten van Gelderland ("College") een termijn verleend tot 8 april 2026 om de zienswijze aan te vullen met nadere gronden. Bij e-mail van 1 april 2026 heeft u deze termijn met twee dagen verlengd tot 10 april 2026. De gronden treft u aan in deze brief.

NPDHV stelt voorop zich op hoofdlijnen te kunnen verenigen met goedkeuring van het Faunabeheerplan en verlening van de Omgevingsvergunning. NPDHV kan zich echter niet (geheel) vinden in bepaalde overwegingen in het Faunabeheerplan en voorschriften in de Omgevingsvergunning. Deze zienswijze dient om deze aspecten onder uw aandacht te brengen en u te verzoeken om de

¹ Zaaknummer 2025-016139 en DSO-nummer 20251215 00900 000.

² Het ontwerpbesluit is vanaf 11 februari 2026 ter inzage gelegd, zodat de pro forma zienswijze tijdig (vóór 25 maart 2026) is ingediend.

voorgestelde wijzigingen te (laten) verwerken in het Faunabeheerplan en de Omgevingsvergunning.

In het vervolg van deze zienswijze wordt allereerst een beschrijving gegeven van het door NPDHV in eigendom gehouden en beheerde Nationale Park De Hoge Veluwe ("Park"), de kwetsbaarheid van de habitattypen en soorten, de noodzaak van populatiebeheer van grote hoefdieren en schadebestrijding en het verkrijgen van machtigingen van de FBE voor afschot (paragraaf 1). In paragraaf 2 volgt de zienswijze van NPDHV op de punten uit het Faunabeheerplan die volgens NPDHV niet, althans onvoldoende, aansluiten bij de bestendige praktijk en de uitgangspunten en doelstellingen van NPDHV. In paragraaf 3 wordt uiteengezet welke bezwaren NPDHV heeft tegen de voorgenomen voorschriften in de Omgevingsvergunning. In paragraaf 4 volgt de conclusie.

1. Het Park, de habitattypen en schadebestrijding

Het Park, habitatattypen en schade door grote hoefdieren

1. Het Park is met 5.400 hectare het grootste aaneengesloten actief beheerde natuurgebied in particulier bezit in Nederland. Het Park maakt deel uit van het Natura 2000-gebied Veluwe. Circa 2.000 hectare (37%) van het Park bestaat uit kwalificerende habitattypen.³ Hoewel het Park slechts 6% van het aangewezen Natura 2000 gebied Veluwe beslaat, is het voor verschillende habitats van groot belang voor de Veluwe. Zo ligt bijvoorbeeld 31% van de zwakgebufferde en zure vennen, 55% van de heischrale graslanden en 14% van de oude eikenbossen van de Veluwe binnen de grenzen van het Park. NPDHV draagt de verantwoordelijkheid om de in het Natura 2000-beheerplan Veluwe geformuleerde doelen voor habitattypen (behoud, uitbreiding of verbetering) te verwezenlijken.⁴
2. De actieve wijze van beheer en aanwezige gradiënten van arm naar rijker, van hoog naar laag, droog naar nat en van open naar gesloten zorgen ervoor dat de groeiplaatsen binnen het Park zeer divers zijn, wat zorgt voor een hoge

³ De habitats in het Park die zo'n 2.000 hectare beslaan, bestaan onder meer uit de grote zandverstuivingen (H2330, 848 ha), droge heiden (H4030, 298 ha), stuifzandheiden (H2310, 270 ha) en de prioritaire heischrale graslanden (H6230*, 189 ha) (Bijlsma et al, 2014. *Vegetatie-, beheer- en habitattypen van Het Nationale Park De Hoge Veluwe in 2014*).

⁴ Beheerplan Natura 2000 Veluwe (057), december 2017, p. 15-16.

biodiversiteit. Verschillende zeldzame soorten, zowel flora⁵ als fauna⁶, zijn in robuuste populaties aanwezig binnen het Park.

3. Grote hoefdieren zoals edelherten, damherten, reeën en wilde zwijnen (in het hiernavolgende tezamen "**grote hoefdieren**") beschadigen diverse habitattypen door onder meer (over)begrazing, het wroeten in en/of het vertrappen van de bodem. Dergelijke processen kunnen leiden tot het uitblijven van verjonging en het op termijn verdwijnen van het bos.⁷ Ook in het Faunabeheerplan wordt de kwetsbaarheid van habitattypen en soorten erkend: ondanks inzet op aanhoudend beheer zijn populatiedichtheden van grote hoefdieren op dit moment in een aantal gebieden nog steeds structureel te hoog, wat leidt tot negatieve effecten zoals overbegrazing, schade aan landbouw en natuur, verdichting van de bodem, verminderde bosverjonging en het verschrallen van vegetaties.⁸ Het is daarom noodzakelijk dat NPDHV maatregelen neemt tegen dieren die schade aan haar eigendommen veroorzaken om de instandhouding van de natuurlijke habitats te waarborgen. Grote hoefdieren zijn echter beschermde diersoorten van nationaal belang. Onder de Omgevingswet zijn activiteiten met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten ("**flora en fauna-activiteiten**") niet zonder omgevingsvergunning toegestaan, voor zover dat in het Besluit activiteiten leefomgeving ("**Bal**") is bepaald. In artikel 11.54 Bal staat dat het verboden is om zonder omgevingsvergunning in het wild levende zoogdieren genoemd in bijlage IX, onder A, zoals grote hoefdieren, opzettelijk te doden of te vangen.

Bescherming en voorkomen ernstige schade

4. Het beoordelingskader voor het verlenen van een vergunning voor het (vangen en) doden van de genoemde grote hoefdieren staat in artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving ("**Bkl**"). Het verlenen van een omgevingsvergunning mag alleen als:
 - a. er geen andere bevredigende oplossing bestaat;

⁵ Zo is binnen het Park circa 60% van de aanwezige habitatype Heischrale graslanden (H6230*) goed ontwikkeld en is er een zeer zeldzame heidebeek te vinden (waarvan er in Nederland slechts twee bestaan). Daarnaast bestaat er binnen het Park goed ontwikkeld jeneverbesstruweel, de enige populatie wilde appel op de Veluwe en bijzondere heischrale soorten zoals valkruid, kleine schorseneer, gelobte maanvaren en heidezegge.

⁶ Het Park herbergt bijvoorbeeld zes van de zeven in Nederland voorkomende inheemse reptielen, waaronder alledrie de slangen: de adder, de ringslang en de gladde slang. Verschillende zeer bedreigde vlindersoorten zoals het gentiaanblauwtje, de bosparemoervlinder, aardbeivlinder en grote paremoervlinder kunnen nog bewonderd worden in het Park. Ook komen er zeer zeldzame sprinkhanen voor in het Park, de wrattenbijter, zadelsprinkhaan en het bosdoortje. Van deze laatste, is het Park de nog enige bekende plek in Nederland waar de soort voorkomt.

⁷ Beheerplan Natura 2000 Veluwe (057), p. 61.

⁸ Faunabeheerplan, onder meer op p. 13 en p. 78.

- b. de activiteit nodig is vanwege bepaalde belangen⁹. Daaronder vallen onder meer de belangen van *“de bescherming van de wilde flora en fauna [en] de instandhouding van de natuurlijke habitats”*¹⁰ en *“het voorkomen van ernstige schade aan met name [...] bossen [...] of andere vormen van eigendom”*,¹¹ en
- c. de activiteit niet nadelig is voor de gunstige staat van instandhouding van populaties.

Voorname belangen mogen, aldus artikel 8.74l lid 2 Bkl, ook ten grondslag liggen aan een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit tot beperking van de omvang van een populatie van bepaalde dieren, waaronder grote hoefdieren (met andere woorden: populatiebeheer). Deze bepalingen zijn niet uitsluitend nationaalrechtelijk: zij implementeren artikel 16, eerste lid, onder b, van de Europese Habitatrichtlijn¹², dat lidstaten toestaat af te wijken van de beschermingsbepalingen ter voorkoming van ernstige schade aan de genoemde (en andere) vormen van eigendom. Het eigendomsrecht van NPDHV geniet daarmee zowel op nationaal als op Europees niveau uitdrukkelijke erkenning als legitieme grond voor ingrijpen in de bescherming van grote hoefdieren.

5. Voorgaande betekent dat (onder meer) de eigendomsschade die NPDHV lijdt aan het Park een rechtstreeks in de wet aangewezen en op Europees recht gestoelde legitieme grond is voor het verlenen van de Omgevingsvergunning aan de FBE alsook een machtiging aan het Nationale Park De Hoge Veluwe ten behoeve van afschot van grote hoefdieren. De gedocumenteerde en onomstreden ernstige schade die grote hoefdieren toebrengen aan het Park dat in private eigendom is van NPDHV – waaronder schade aan de bossen, de natuurlijke vegetatie en overige bestanddelen van het Park – vormt aldus grondslag voor het verlenen van de omgevingsvergunning c.q. de machtiging, zoals dit ook de doorgaande praktijk is geweest in de afgelopen jaren. NPDHV onderstreept dan ook de noodzaak van die verlening. Daarnaast geldt dat, nu de “ernstige schade”-afwijkingsgrond (onderdeel 2) uitdrukkelijk is opgenomen in de limitatieve lijst van belangen die bij populatiebeheer in aanmerking worden genomen,¹³ het eigendomsbelang van NPDHV ook in de context van populatiebeheer zwaar weegt. De schade aan het Park door grote hoefdieren zou dan ook een rol moeten spelen in zowel de provinciale Omgevingsvergunningverlening aan de FBE als de daaruit voortvloeiende machtiging aan de WBE NP De Hoge Veluwe.

⁹ Specifiek liggen de geschade wettelijke belangen uit artikel 8.74l, lid 1 aanhef en onder b, onderdelen 1, 2, 3, 7 en 9 ten grondslag aan de Omgevingsvergunning.

¹⁰ Artikel 8.74l, lid 1 aanhef en onder b, onderdeel 1.

¹¹ Artikel 8.74l, lid 1 aanhef en onder b, onderdeel 2.

¹² Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

¹³ Artikel 8.74l lid 2 jo. lid 1 onder b, onderdeel 2 Bkl

6. Het faunabeheerplan is voor de onderbouwing van de schade een belangrijk instrument. De wetgever heeft de verantwoordelijkheid en bevoegdheden voor de uitvoering van de regels ter waarborging van duurzaam faunabeheer en schadebestrijding bij uw College gelegd, vanwege het publieke belang en de samenhang met het provinciale natuurbelief. In artikel 8.1 van de Omgevingswet is dan ook bepaald dat het faunabeheerplan de goedkeuring behoeft van uw College.
7. In het Faunabeheerplan wordt onderschreven dat er op de Veluwe sprake is van te grote populaties grote hoefdieren. Daarom wordt – aldus het Faunabeheerplan – adaptief beheer en ‘regulier’ populatiebeheer¹⁴ nadrukkelijker ingezet, met flexibeler afschotbeleid per locatie.¹⁵ Jaarrond schadebestrijding is volgens het Faunabeheerplan noodzakelijk vanwege de voortdurende druk op verkeersveiligheid, flora en fauna en landbouw.¹⁶ NPDHV onderschrijft dit, omdat het ook voor het totale beheer van het Park van groot belang is voor NPDHV om doorlopend aan adaptief beheer en schadebestrijding te doen, om (ernstige) schade aan bossen en wilde flora en fauna in het Park te voorkomen. Een meerjarige studie binnen het Park heeft laten zien dat vraat door hoefdieren inderdaad de veronderstelde effecten heeft: sterke vraatvoorkeuren verminderen het concurrentievermogen van loofboomsoorten, wat leidt tot een ogenschijnlijk concurrentievoordeel voor naaldbomen, die geleidelijk dominant werden in de vroege stadia van bosverjonging. Hoefdieren blokkeren dus het herstel van deze bossen naar een loofbos, en sturen de ontwikkeling in plaats daarvan richting een naaldhout-gedomineerde toestand.¹⁷
8. NPDHV heeft sinds 2017 al ervaring opgedaan met het jaarrond afschieten van grote hoefdieren, wat meetbaar effectief is gebleken voor wat betreft het (pogen tot het) halen van de beoogde voorjaarsstanden. Voor afschot in het kader van populatiebeheer en schadebestrijding heeft NPDHV een schriftelijke machtiging nodig van de FBE als houder van de door uw College verleende ontheffing (thans omgevingsvergunning) voor het opzettelijk doden van de grote hoefdieren. In de algemene voorschriften bij de vigerende ontheffing (onder B) zijn voor het verstrekken van deze machtigingen een aantal algemene uitgangspunten vastgelegd. In de praktijk werkt het zo dat NPDHV bij de FBE een werkplan indient per beschermde diersoort waarin het resultaat van de voorjaarstelling is uitgewerkt. Op basis van dit werkplan en de daarin opgenomen berekeningen verzoekt NPDHV om een machtiging voor het jaarrond afschieten van concreet genoemde aantallen dieren in het Park. In de

¹⁴ Waarbij adaptief beheer jaarrond plaatsvindt en populatiebeheer van 1 augustus tot en met 15 maart, met mogelijkheid om te vervroegen naar 1 juli.

¹⁵ Faunabeheerplan, p. 13.

¹⁶ Faunabeheerplan, p. 96.

¹⁷ J. Den Ouden et al, “Ungulate browsing blocks restoration of coniferous European Sand Belt forests into a broadleaved state”, Forest Ecology and Management, Volume 606, 15 april 2026.

afgelopen jaren is de verzochte machtiging door de FBE altijd per omgaande verstrekt.

2. Faunabeheerplan

9. NPDHV kan zich, zoals in de introductie vermeld, op hoofdlijnen verenigen met de uitgangspunten van het Faunabeheerplan. NPDHV constateert echter dat een aantal overwegingen daarin niet aansluit bij de feitelijke situatie zoals die op de Veluwe en binnen het Park bestaat en zoals die in de afgelopen jaren – in overleg met uw College – is vormgegeven. Begin 2025 heeft de FBE de binnen haar werkgebied werkzame wildbeheereenheden over het ontwerp van het faunabeheerplan gehoord, zoals ook wettelijk is voorgeschreven in artikel 6.3 van het Omgevingsbesluit. NPDHV heeft destijds gereageerd op het ontwerpplan en op- en aanmerkingen bij de concepttekst meegegeven, maar hierop helaas geen reactie ontvangen van de FBE. NPDHV stelt daarnaast vast dat de door haar ingediende opmerkingen slechts in (zeer) beperkte mate zijn verwerkt in de uiteindelijke tekst van het Faunabeheerplan.
10. NPDHV zal daarom hierna nogmaals haar belangrijkste opmerkingen bij het Faunabeheerplan toelichten en verzoekt uw College om het Faunabeheerplan op deze punten te laten aanpassen. De uitvoering van de schadebestrijding en in het verlengde daarvan populatiebeheer moet immers plaatsvinden overeenkomstig het geldende Faunabeheerplan, zo bepaalt artikel 11.63 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Uit het ontwerpbesluit begrijpt NPDHV dat het Faunabeheerplan tevens ten grondslag ligt aan de aangevraagde Omgevingsvergunning, en daarmee indirect ook de basis vormt voor de aan haar te verlenen machtiging.¹⁸ NPDHV acht het daarom van belang dat de informatie in het Faunabeheerplan ecologisch en juridisch juist is.

2.1 De rol van de grondeigenaar/terreinbeheerder

11. Om van adaptief beheer een succes te maken, is het van belang om per situatie naar het probleem en de oplossingen te kijken en daarbij de juiste belanghebbenden in kaart te brengen en te betrekken.¹⁹ Zoals eerder gecommuniceerd aan de FBE, mist NPDHV in het Faunabeheerplan aandacht voor de rol van de grondeigenaar/terreinbeheerder. De bedoeling is dat in het faunabeheerplan samenhang wordt aangebracht tussen populatiebeheer, schadebestrijding en jacht, waarbij het regime voor schadebestrijding wordt uitgevoerd in opdracht van en/of door de grondeigenaren/terreinbeheerders en het regime voor jacht door jachthouders. Het is daarom van groot belang om

¹⁸ Definitie machtiging in Faunabeheerplan: *“De schriftelijke en gedagtekende toestemming van de FBE tot het uitvoeren van een door het college van G.S. aan de FBE verleende ontheffing”* (p. 111). Onder “ontheffing” zal vermoedelijk “omgevingsvergunning” moeten worden verstaan.

¹⁹ Samenvatting onderzoek in opdracht van BII12, *“Adaptief populatiebeheer goed alternatief voor huidig faunabeheer”*, december 2022, p. 2.

alle inspanningen op elkaar af te stemmen, zij hangen immers met elkaar samen en beïnvloeden gezamenlijk de stand van de dierenpopulaties. Bij afstemming hoort rekening gehouden te worden met alle belangen, zoals de rechten van de grondeigenaren/terreinbeheerders en de jachthouders. Dat is in het huidige Faunabeheerplan niet, althans zeer beperkt, gedaan.

2.2 Minimale Vereiste Populatie (MVP)

12. In het Faunabeheerplan wordt benadrukt dat ingrepen in populaties gevolgen kunnen hebben voor de gunstige staat van instandhouding van doelsoorten. *"Binnen de populatiegenetica is vastgesteld dat kleine populaties kwetsbaarder zijn voor uitsterven door genetische, demografische en milieu gerelateerde toevallige processen, gezamenlijk aangeduid als stochasticiteit."*²⁰ In het Faunabeheerplan is de gunstige staat van instandhouding gedefinieerd als *"een situatie waarin de kans op uitsterven van een populatie van grote hoefdieren binnen een periode van 100 jaar kleiner is dan 5%"*,²¹ met verwijzing naar een onderzoek naar damherten op een eiland 'Haringvreter' (**"het Kuiters-rapport"**).²² Vervolgens wordt in het Faunabeheerplan een Minimale Vereiste Populatie (**"MVP"**) geformuleerd. Kortgezegd wordt in het Faunabeheerplan (i) gesteld dat binnen de populatiegenetica voor lange termijn levensvatbaarheid wordt uitgegaan van een minimale effectieve populatiegrootte (N_e) van 50 tot 500 dieren en (ii) op basis van het voorzorgsprincipe een MVP van 150 dieren gehanteerd voor het waarborgen van de gunstige staat van instandhouding.²³ NPDPHV acht het vaststellen van één uniforme MVP voor alle grote hoefdieren, onder verwijzing naar het Kuiters-rapport, niet passend, althans, onvoldoende gemotiveerd om de volgende redenen.
 13. In de eerste plaats wordt in het Faunabeheerplan geen rekening gehouden met de mogelijke uitwisseling van dieren op de Veluwe (Gelderland). Het Kuiters-rapport ziet op het totaal geïsoleerde eiland Haringvreter (in het Veerse Meer, Zeeland) zonder mogelijkheid tot migratie en (incidentele) uitwisseling van individuen, en kan daarmee niet zonder meer grondslag bieden voor (de MVP in) het Faunabeheerplan. Op de Veluwe is immers sprake van een groot, niet-geïsoleerd, leefgebied waarbinnen wel degelijk migratie en (incidentele) uitwisseling kan plaatsvinden. In het Faunabeheerplan wordt ten onrechte nagelaten om te motiveren in hoeverre met dit effect rekening is gehouden.
 14. In de tweede plaats gaat het Faunabeheerplan er ten onrechte van uit dat damherten, edelherten, reeën en wilde zwijnen over één kam kunnen worden

²⁰ Faunabeheerplan, p. 81.

²¹ Faunabeheerplan, p. 81.

²² Kuiters, A. T., de Vries, D., & Lammerstma, D. R. (2017). Damherten op de Haringvreter in het Veerse Meer: mogelijkheden voor een levensvatbare populatie? (No. 2829). Wageningen Environmental Research.

²³ Faunabeheerplan, p. 81.

geschoren. Deze soorten verschillen namelijk wezenlijk van elkaar, onder meer wat betreft de mate waarin mannelijke dieren effectief deelnemen aan de voortplanting. Er kan, ten eerste, niet worden uitgegaan van een 'ideale populatie' waarbij ieder individu een bijdrage levert aan de genetische samenstelling van het nageslacht, er evenveel vrouwtjes als mannetjes zijn en de partnerkeuze volledig toevallig is. Ten tweede verschilt de grootte van de kans per diersoort om aan reproductie deel te nemen.²⁴ Een ongelijke geslachtsverhouding en individueel reproductiesucces verminderen de effectieve populatiegrootte.²⁵ In het Faunabeheerplan wordt niet toegelicht in hoeverre hiermee rekening is gehouden. Het hanteren van één uniforme MVP voor alle grote hoefdiersoorten miskent dit soortspecifieke voortplantingsverschil.

2.3 Doelstanden

15. In het Faunabeheerplan worden doelstanden geformuleerd voor de soorten edelhert (1.500 voor de Veluwe), damhert (230 voor de Veluwe), wild zwijn (820 voor de Veluwe) en ree (10.350 voor de gehele provincie Gelderland). In het Faunabeheerplan wordt aangegeven dat de nieuwe doelstanden zijn gebaseerd *"op het uitgangspunt van twee wilde zwijnen per 100 hectare bos, wat neerkomt op een totale doelstand van ca. 820 wilde zwijnen (volledige populatie). Voor edelherten is uitgegaan van maximaal vier dieren (damhert, edelhert en wild zwijn gezamenlijk genomen) per 100 hectare bos. Dit vertaalt zich naar vastgestelde doelstanden van 1.500 edelherten en 230 damherten"*.²⁶ Hoe tot deze aantallen dieren per 100 hectare bos is gekomen, en op basis daarvan de genoemde berekende doelstanden, is voor NPDHV niet duidelijk en lijkt daarnaast strijdig met uitgevoerd onderzoek in opdracht van de provincie Gelderland.²⁷
16. Uit voornoemd onderzoek in opdracht van de provincie volgt immers dat verjonging van bij de groeiplaatsen van de habitattypen behorende boom- en struiksoorten (kortgezegd: bosverjonging) centraal zou moeten staan. Dit is mogelijk bij populatiedichtheden van maximaal 2-4 wild zwijn per 100 hectare (afhankelijk van het type bos) en maximaal "1-1,5 edelhert of 4 reeën" per 100 hectare en. Deze aantallen komen niet overeen met de in het Faunabeheerplan genoemde aantallen per 100 hectare. NPDHV vraagt zich af hoe de in het Faunabeheerplan genoemde uitgangspunten en berekende doelstanden tot stand zijn gekomen en hoe deze zich verhouden tot de aantallen en de verhoudingen ("en" / "of", waaronder met betrekking tot dam- en edelherten) genoemd in voornoemd wetenschappelijk onderzoek.

²⁴ Kuiters-rapport, p. 22.

²⁵ Kuiters-rapport, p. 22.

²⁶ Faunabeheerplan, p. 79.

²⁷ Den Ouden, J., Lammertsma, D., & Jansman, H. (2020). *Effecten van hoefdieren op Natura 2000-boshabitattypen op de Veluwe*. (Wageningen Environmental Research rapport; No. 3013). Wageningen Environmental Research.

17. Daar komt bij dat NPDHV meent dat zowel in het Faunabeheerplan als in de Omgevingsvergunning de aantallen dieren per soort een (te) centrale rol innemen om tot de geformuleerde doelstanden te komen. In beide documenten is onvoldoende aandacht besteed aan de feitelijke schade die grote hoefdieren veroorzaken aan wilde flora, fauna en habitattypen (zoals beschreven in de wettelijke belangen zoals benoemd in randnummer 4). Juist de bescherming daarvan biedt grondslag voor de Omgevingsvergunning, reden waarom niet (alleen) het aantal dieren, maar (ook) de meetbare effecten op flora, fauna en habitattypen de basis zouden moeten vormen voor het vaststellen van de doelstanden en het verlenen van een Omgevingsvergunning c.q. machtiging tot afschot van grote hoefdieren.

3. Omgevingsvergunning

18. Aan de Omgevingsvergunning is uw College voornemens soort-specifieke voorschriften te verbinden. NPDHV begrijpt dat uw College onder meer voornemens is om voor alle grote hoefdieren een gelijkkluidend voorschrift²⁸ op te nemen inhoudende een gedoogplicht voor “de rechthebbende” van een terrein (waaronder, zo begrijpt NPDHV, grondeigenaren/terreinbeheerders zoals NPDHV). Het voorschrift luidt als volgt (onderstreept toegevoegd):

“In overleg met bevoegd gezag kan worden besloten om gebruik te maken van de gedoogplicht en zonder toestemming van de rechthebbende terrein te betreden waar herhaaldelijk de in het faunabeheerplan gestelde doelstellingen niet zijn gehaald. Voordat er tot gebruik van deze maatregel over gegaan wordt, moet:

- a. Er gerede twijfel zijn aan de welwillendheid van de rechthebbende om de doelstanden te halen.*
- b. Aan rechthebbende een termijn worden gesteld om, eventueel met hulp van de FBE, alsnog aan de doelstellingen te voldoen.”*

NPDHV kan zich niet verenigen met dit voorschrift en verzoekt u dit voorschrift te verwijderen (voor alle vier voornoemde grote hoefdieren).

19. Uit de Omgevingsvergunning begrijpt NPDHV dat voornoemd voorschrift voortkomt uit de aanvraag van de FBE. De FBE heeft immers gevraagd om “toestemming [voor] het gebruik van het geweer [bij] het herhaald uitblijven van doelstanden en zieke en/of gebrekkige dieren, ook zonder toestemming van de rechthebbende (grondeigenaar/jachthouder), en toegang tot alle gronden binnen de provincie te verlenen, zo nodig met behulp van de gedoogplicht (artikel 10.29 Ow)”.²⁹ Het genoemde artikel 10.29 van de Omgevingswet geeft uw College weliswaar de bevoegdheid om te besluiten dat personen of

²⁸ Omgevingsvergunning, “Overige voorschriften” onder de letters J (p. 12), O (p. 14), T (p. 15) en Y (p. 17).

²⁹ Omgevingsvergunning, p. 27.

groepen van personen die moeten kunnen ingrijpen in de omvang van populaties dieren toegang hebben tot de gronden waar de dieren aanwezig zijn, maar dit betreft een discretionaire bevoegdheid waarbij een belangenafweging moet worden gemaakt. NPDHV leest in de Omgevingsvergunning niet terug welke belangenafweging uw College heeft gemaakt en acht het zeer onaannemelijk dat een gedegen belangenafweging kan resulteren in voornoemd(e) gedoogplicht/voorschrift. NPDHV ziet geen situatie voor zich waarin het gerechtvaardigd zou zijn dat NPDHV als grondeigenaar/terreinbeheerder verplicht wordt te gedogen dat de FBE zich zonder haar toestemming toegang zou verschaffen tot het Park (in private eigendom). Het bereiken van de in het Faunabeheerplan genoemde doelstanden is enkel een middel om andere doelen als biodiversiteit, vermindering van landbouwschade en vermindering van het aantal aanrijdingen met dieren te bereiken, maar geen doel op zich. Het al dan niet halen van de doelstanden kan dan ook geen grond vormen voor het activeren van een gedoogplicht en NPDHV benadrukt dat voor een dergelijke plicht überhaupt onvoldoende grond bestaat.

4. Conclusie

Gelet op het voorgaande, verzoekt NPDHV uw College om niet te beslissen conform het ontwerpbesluit. In plaats daarvan verzoekt NPDHV het Faunabeheerplan en de vergunningvoorschriften die worden verbonden aan de Omgevingsvergunning te wijzigen en/of verwijderen in lijn met de bestendige praktijk binnen het Park en in lijn met hetgeen in deze zienswijze is betoogd.

Uiteraard is NPDHV graag bereid haar zienswijze nader toe te lichten, dan wel nadere stukken aan te leveren indien daaraan behoefte bestaat.

Met vriendelijke groet

directeur